

ZSIDÓ
MESEFÜZET
2. SZ.

R. PINCHOS BEN JÓIR ÉS AZ EGEREK

A MEGKERÜLT GYERMEK

IRTA:

ECKSTEIN N. WOLF

Felelős kiadó: ECKSTEIN N. WOLF – Munkatárs: ADLER NÁNDOR

AH 1727

R. PINCHOS BEN JÓIR ÉS AZ EGEREK.

A régi időkből való ez a történet, mely szinte meseszerűen hangzik. Akkor még történtek csodák a földön, mert az emberek jobbak és jámborabbak voltak és megérdemelték, hogy Isten nekik csodákat mutasson.

Meséli a Talmud, hogy Ábrahám ősatyánknak volt egy híres gyöngye, mely arról volt nevezetes, hogy ha a beteg reátekintett, azonnal meggyógyult tőle. Ő ezt a gyöngyöt állandóan nyakán viselte. Jöttek is hozzá a világ minden tájáról a leghatalmasabb királytól a legszegényebb emberig, akik aztán meggyógyulva távoztak tőle.

Midőn Ábrahám érezte, hogy halála közeledik, magaköré gyűjtötte gyermekeit és elosztotta közöttük vagyonát. Izsáknak adta ősi vagyonát és a velejáró javakat; többi gyermekeit pedig megajándékozta drága ékszerekkel, melyek nagy vagyont értek.

Ismaelnek adott a többek között egy gyöngyöt is, mely bár nem az a gyöngy volt, melyet ő viselt, mégis nagy értékű volt, mert adott hozzá egy titkos ígét, miáltal ennek is volt gyógyító ereje.

Azt a gyöngyöt, amelyet Ábrahám viselt, Ábrahám halála után Isten a Nap korongjára helyezte és azért van a napnak olyan gyógyító ereje.

Ismael nagyon hatalmas lett, mert a világ azt hitte, hogy az igazi gyöngy van birtokában. Ez a gyöngy később apáról fiúra szállt és akinek birtokában volt, az hatalmasnak és legyőzhetetlennek képzelte magát.

A tanaiták idejében történt, hogy több zsidó kereskedő abba az országba ment, ahol Ismael egyik leszármazottja uralkodott.

Vásárolni akartak ott szőnyegeket, szöveteket és hasonló árukat, hogy azokkal kereskedjenek. Mikor a király meghallotta, hogy országába zsidók jöttek, megparancsolta katonáinak, hogy tartóztassák le őket, ne engedjék vissza hazájukba. A zsidó foglyok minden kérése, könyörgése hiábavaló volt, nem engedték őket országukba visszatérni.

Élt ebben az időben a zsidók között egy híres ember, kit Rabbi Pinchosz ben Jóirnak hívták, — aki híres volt nagy tudásáról és szerénységéről. Jó szíve volt, ahol embertársán segíteni kellett, nem riadt vissza semmiféle fáradságtól még akkor sem, ha életét kellett kockáztatnia. Ezért a jó tulajdonságáért az Isten megadta neki azt a kivételes hatalmat, ami csak igaz embernek adatik meg, úgy mint Ádámnak és Noénak is adatott, hogy az állatok nyelvét is értette és azok bajain is tudott segíteni...

Ez a Rab. Pinchosz ben Jóir meghallotta, hogy Ismael országában a király milyen embertelenül bánt a zsidó kereskedőkkel és hogy nem akarja őket visszaengedni hazájukba családjukhoz, tehát útrakelt, hogy a foglyul esett zsidókat kiszabadítsa.

Útközben nagy folyóhoz ért, amelyen nem tudott átkelni, mert nem volt ott semmiféle erre alkalmas vízi jármű. Ráparancsolt tehát a folyóra, hogy váljon ketté, mert ő át akar menni a túlsó partra. De a folyó nem akart engedelmeskedni. Azt felelte, hogy neki a jó Isten azt parancsolta, hogy folyon és ő annak engedelmeskedik.

— De tudod-e, — mondá Reb. Pinchosz ben Jóir, hogy a jó Teremtő a jó tetteknek örül és így annak tudatában ketté válhatsz!?

A folyó nem akart engedelmeskedni. Ekkor azt mondotta a folyónak:

— Ha nem teljesíted parancsomat, ki fog száradni medred és nem lesz többé víz benne.

A folyó erre megijedt és kettévált és ő átjutott a túlsó partra és folytatta útját. Elérkezvén az országba, ahol a zsidó testvérek fogságban voltak, elment a királyhoz és felajánlott neki sok aranyat, ezüstöt, hogy engedje haza a zsidókat családjaihoz. A király erre azt felelte, hogy van ő neki elég aranya és ezüstje, neki minden kincsnél többet ér, ha gyönyörködhetik a zsidók fájdalmában és bánatában, amit családjuktól való elszakításuk által éreznek. A király nagyon rossz szívű volt és gyönyörködött mások kínjában, bánatában. Reb. Pinchosz ben Jóir ennyi gonoszságra

nem volt elkészülve, és fájó szívvel hagyta el a gonosz király országát és hazatérve, kérte a jó Istent, tegyen csodát, hogy rabságban sínylődő zsidó testvéreit kiszabadíthassa.

Ezekután nemsokára történt, hogy a gonosz király fia, a kis királyfi, aki apjának szemefénye volt, megbetegedett. Ennek a kis királyfinak éppen olyan kőszíve volt, mint apjának. A király nem ijedt meg, mert hiszen birtokában volt a gyöngy, amellyel könnyűszerrel tudott segíteni fia betegségén. Bement kincses házába, elővette a kis aranykulcsot, a rejtekajtó kulcsát, ahol a kis aranyszelence volt, melyben a híres gyöngyöt őrizte. A gyöngyöt kezébe vette és ment egyenesen fia szobájába, ahol a kis beteg nagy fájdalmak között feküdt és várta, hogy megláthassa mielőbb a gyöngyöt, hogy fájdalmai csillapodjanak. A király ezt látva, oda akart sietni az ágyhoz, hogy minél előbb segítsen, de megbotlott egy szőnyegben és a gyöngy kiesett a kezéből. Egy kis egér éppen arra futott és bekapva a gyöngyöt, eltűnt vele az egérlyukban.

A király nagyon megijedt, nem tudta, hogy mit csináljon. Orvosa nem volt, mert arra ezideig nem volt szükség az ő házában, a népet pedig mindenféle kuruzslók kezelték, ha bajuk volt. Összehívta az összes bölcseket és varázslókat, de nem tudtak rajta segíteni. A bölcsek rossz jelnek vették a gyöngy eltűnését, de a királynak nem mertek szólni, mert féltek haragjától. A varázslók pedig azt mondták, hogy ők csak a föld felett tudnak varázsolni, de a föld alatt nincsen hatalmuk. Pedig az egerek a föld alatt tanýáznak, így hát ők sem tudtak segíteni. A kis királyfi napról-napra betegbb lett, nem akart már sem enni, sem inni semmit. Kihirdették az országban, hogy aki a kis királyfin segíteni tud, az nagy jutalomban részesül. Bár sokan jöttek és sokfélét próbáltak, nem használt semmi. A király kétségbeesve ült kis fia betegágyánál és büszke szíve megtelt fájdalommal, mert látta, hogy napról-napra fogy a beteg ereje.

Egyszer csak jött egy rongyos koldus a kapuhoz, az örök el akarták kergetni, de ő arra kérte őket, hogy jelentsék a királynak, hogy ő tud olyan tanácsot adni, amely megmenti a királyfit. Az egyik őr bement és jelentést tett a királynak, ki megparancsolta, hogy azonnal vezessék a koldust eléje. A koldus bement, leborult a király előtt, várta, hogy őt megszólítsa. Nem kellett sokáig várnia, mert a király már kíváncsi volt a jó tanácsra, melytől kis fia javulását remélte. Így szólt a koldushoz:

— Mond meg, mit tudnál nekem tanácsolni, de vigyázz, iga-

zat szólj, mert az igaz szóért megjutalmazlak gazdagon, de ha hazudsz, fejedet vétetem.

És a koldus így kezdte:

— Én, aki sokat járok-kelek a világban, — többek között a zsidók országában is jártam és ott, amerre csak mentem, mindenütt egy ember nevét hallottam áldó szavak kíséretében említeni. Megkérdeztem egyik koldustársamat, aki ott már ismerős volt, hogy miféle ember az, kit folyton emlegetni hallok, mi tette ilyen híressé nevét. Azt felelte, hogy szerénysége és jó szíve. Mert ahol baj van, akár az emberek, akár az állatok között, ő az első, aki ott megjelenik és békét csinál mindenütt. Az állatok között is olyan nagy a hatalma, hogy minden kívánságát teljesítik egy parancsszavára. Azért azt ajánlom neked, uram, királyom, hívasd el őt országodba, az biztosan tud segíteni a királyfi baján.

A király megfogadta a tanácsot és leggyorsabb futárját küldötte a zsidók országába, hogy hívják el azt az embert. Igérjenek neki kincseket és minden drágaságot, csak jöjjön mielőbb.

Pinchosz ben Jóir el is jött azonnal. Mikor a király megmondotta neki, hogy mit kíván tőle, így szólt:

— Mit gondolsz, varázsló vagyok-e én, hogy a te gyöngyödet elővarázsoljam!?

A király kérte és könyörgött neki, ígért neki aranyat, ezüstöt és megígérte, hogy minden kívánságát teljesíti, csak szerezze meg neki a gyöngyöt, melytől kis fia élete függ. Pinchosz ben Jóir így felelt:

— Nem kell nékem sem aranyad, sem ezüstöd, mert látom, hogy az nem boldogít senkit, csak gőgössé és elbizakodottá teszi az embereket. Ha megígéred nékem, hogy azokat a szegény zsidókat, akik nálad rabszolgamunkát végeznek, hazaengeded családjukhoz, akkor megpróbálok mindent Isten segítségével.

A király szívesen beleegyezett, hogy kívánságát teljesíti, mert fia betegágyánál ülve és annak szenvedését látva, az ő büszke szíve is meglágyult és érezte, hogy milyen fájdalma lehet egy apának, ha nem láthatja gyermekeit.

Ezek után Pinchosz ben Jóir odament egy egérlyukhoz és beszólt:

— Gyertek fel mindannyian kicsik és nagyok, betegek és öregek, mert én hívlak benneteket a jó Isten segítségével.

Mikor az egerek meghallották, hogy egy ember szól hozzájuk, akinek ők megértik szavát, nagyon megrémültek és egymást kér-

dezték, csak nem lesz talán megint özönvíz? Mert őseiktől hallották, hogy mielőtt az özönvíz jött, akkor is szólította őket egy ember: az az ember Noé volt. Akkor is fel kellett mindegyiknek jönni a föld színére és így választotta ki Noé közülök azokat, akiket bevitt bárkájába. Bár nagyon meg voltak ijedve, mégis engedelmeskedtek és lassan gyülekezni kezdtek a királyi udvarban. Pinchosz ben Jóir ott várta őket és ott volt a király körülvéve fővezéreitől. Ott voltak a bölcsek és a varázslók is mindannyian, látni akarták a csodát. És jöttek az egerek a legnagyobbtól a legkisebbig és felvonultak Pinchosz ben Jóir előtt, aki hallgatva nézte őket. Már csaknem minden egér elvonult, míg végre jött egy kis egér, amely nem volt olyan fürge, mint társai és a hátán volt egy púp. Ez feltűnt Pinchosz ben Jóirnak és reá szólt, hogy köpje ki a gyöngyöt azonnal. A kis egér azonnal meg is tette ezt. Pinchosz ben Jóir visszaküldötte az egereket lyukaikba és amikor az egerek mind eltávoztak, felvette a gyöngyöt.

A király és kísérete tisztelettel és félelemmel tekintettek arra az emberre, aki Isten segítségével ilyen csodát tett és nem mertek hozzá közeledni.

Pinchosz ben Jóir a király kezébe adta a gyöngyöt, aki sietve vitte azt fia betegágyához. Amint a kis királyfi meglátta a gyöngyöt, mindjárt jobban érezte magát. A király öröme határtalan volt; a zsidókat gazdagon megajándékozva engedte vissza hazájukba családjukhoz. Pinchosz ben Jóirt is meg akarta ajándékozni drága kincsekkel, de ő nem fogadott el semmit sem, mert jótette által érezte magát megjutalmazva.

A MEGKERÜLT GYERMEK.

A megkerült gyermek.

A szentföldön, Chebron környékének egyik barlangjában a világtól visszavonultan élt Elchónon Jcheinodow Rechábnak leszármazottja, akit emiatt általánosságban remetének hívtak. Bort nem ivott, növényekkel táplálkozott és ruházata falevelekből állott. A földi javaktól, az emberi társadalomtól visszavonultan élte életét. Miként Ábrahám ősatyánk Sém iskolájában, aki tudott olvasni a természet könyvében, akként a remete is vizsgálta a madarak, az állatok és növények világát, életét, jó és rossz tulajdonságait és távol a világtól egyedül az Isten tanait és a teremtés csodás alkotását tanulmányozta. Ebben a szentéletű visszavonultságban idővel megismerte az állatok és növények beszédét, a levelek zizegését, a növények gyógyító hatását. Az életösztön, mely az állatok különös tulajdonsága, lassan-lassan odavonzotta őket a remetéhez, aki bajukban gyógyította őket.

Egyik kora tavaszi napon, midőn a tavaszi napsütés feledteti a világgal, hogy röviddel ezelőtt még a hervadás és enyészet köntösébe burkolt volt az erdő, mező, a remete a hozzá menekült beteg kecskéket kivezette a közeli erdőbe a tavaszi napsütésre, hogy attól is enyhülést találjanak. A kikeleti pacsirta szavától hangos volt az erdő, valamint a többi erdei madarak ujjongó éneke töltötte be a levegőt. Az öreg remete gondolatait, ábrándozását teljesen lekötötte a madarak éneke, a fák és cserjék rügyezése és az idő kitavaszkodását, annak minden ébredező hangulatát figyelve és tanulmányozva, egy a közelben szokatlan hangra felfigyelt. A hang irányába közeledve gyermeksírást és nyöszörgést ismert fel, majd

egy bokor alján egy három év körüli kis fiút talált. Felvette, dédelgette, melengette, majd midőn látta, hogy a gyermek mitsem tud kiléte felől elmondani, sőt még a beszédre se figyelt, barlangjába vitte és kecsketejjel a maga módja szerint táplálni kezdte. A gyermek találásában és a vele való foglalkozásban valami különös, csodálatos eseményt vélt felismerni, szinte élethivatást és eddigi életének megváltoztatását látta, hogy ő, a világtól visszavonult remete foglalkozzék egy gyermek, egy különös körülmények között hozzávezérelt gyermek felnevelésével. Maga a gyermek lelkivilága is csodálatosnak tűnt föl, mert az erdei állatok is vonzódtak a gyermekhez, amint megismerték, szinte barátságot kötöttek vele. Eltanulta szokásukat, megértette hangjukat, bégetésüket, mormolásukat, a madarak csiripelését és játszadozott velük. Az egyik csigaházat, másik színes kavicsokat hozott. A madarak ott énekeltek este a barlang előtt. A kis medvék vele hancuroztak, neki, előtte produkálták magukat, a kis rókák bemutatták ravasz játékukat s mivel megismerte jó és rossz tulajdonságukat, könnyű volt neki közöttük fegyelmet tartani. Azonban múlik az esztendő, feltartóztathatatlanul rohan az idő. Az egyhangú, szürke napok hetekké, a száraz, eseménytelen hetek hónapokká, a megnyúlt hónapok évekké dagadnak. A Természet örök törvényei szerint minden megy a maga megszokott rendje szerint. A kis fiú elérte a hatodik életévét. A remete, mintegy felsőbb lelki parancsszóra, szükségét látta, hogy a barlangból kivonulva a gyermeket emberek közé kell vinnie, hogy ott élje tovább világát és az emberi társadalom élethullámozása között keresse a gyermek további neveltetését. Egyik napon, éppen megtalálásának évfordulóján, melyet minden évben a kis állatokkal való játékkal ünnepeltek meg, így szólt a fiúhoz: Fiam! Neked az emberek közé kell menned, hogy tanulj és kiváló ember váljék belőled, nem maradhatsz továbbra is nállam. Neked az emberek között kell élni s Istennek tetsző munkát végezni, mert az az élethivatása mindenkinek... Látom értelmes szemeidben a kérdést, hogy hát én mit keresek itt, távol az emberektől. Arra az a válaszom, hogy én nem élhetek közöttük, mert elvesztettem helyemet az emberek között. Elveszítettem családomat, lelki egyensúlyomat, nem bíztam magamban, hogy hasznára válhatok az emberiségnek s féltem, hogy talán a Mindenható ellen vétkezni fogok, így magam elől szöktem meg, hogy életem hátralevő napjait Isten szolgálatában tölthessem és mi se zavarja áhítatomat, mellyel Előtte leborulva magasztalhassam nagy művét és végtelen jóságát.

És én meg is lettem jutalmazva azáltal, hogy téged hozzám vezérelt és a pusztulástól megmentve eddig is nevelhettelek... Tudom, hogy ezt most nem érted még meg, de pihenj le kis fiam és holnap majd megmondom, amit még tudnod kell. A kis fiú, aki a remetét apának szólította, szepegeve kérdezte, hogy miért kell otthonát elhagyni, ahol eddig oly boldog volt és gondtalanul játszadozott? A remete meghatottan símogatta a kis fiú fejét és könnyelt szemmel ismételte, hogy az emberek közé viszi... míg a gyermek álomra szenderült...

II.

A következő nap kora hajnalán, míg a gyermek édesdeden szunnyadt, az öreg kivezetett két kecskét az erdő tisztásánál elhúzó országút mellé és várta az átvonuló utasokat. Rövid várakozás után vásárra haladó kereskedők jöttek és azok becserélték a kecskéket a remete által kívánt ruházatra, mely a gyermeknek szükséges volt, mivel falevelekből készült ruhával nem vihette emberek közé. Mire a kis fiú felébredt álmából, a remete visszaérkezett a holmival és felöltöztette a kis fiút. Bár a szokatlan öltözék és a felöltözéssel járó munka, melyben eddig nem volt része, nehezére esett, de mint gyermek, aki örül minden újdonságnak, első dolga volt, hogy kifutott a barlangból az állatok, eddigi játszópajtásai közé. Az első csalódás eddigi derűs, gondtalan életében itt érte őt az anyamedve viselkedésében, mely a fiúban nem a kis bocskok játszótársát, hanem az állatokra vadászó embert, a vadat űző és könyörtelenül pusztító vadászt ismerte fel, bár kicsinyített formában. Már-már veszélyessé vált a kis fiú helyzete, midőn a remete közbelépése, szemének egy intésével megakadályozta az anyamedve támadását és karjaiba, gondjaiba vette a szokatlan támadástól szepegő kis fiút. Elchónon, a remete, gondolatok, töprengések között ébren virrasztotta át az éjszakát, hogy kihez, ki által juttassa el a fiút a városba, hogy tanítása kezdetét vegye és az általa vélt felső, lelki parancsszónak eleget tudjon tenni. Alig virradt és a Remete a mindennapi reggeli imáját befejezte, midőn emberek közeledését hallotta. Barlangjához három férfit látott közeledni, akik számárháton ültek. Valami ösztön sugallatát követve eléjük ment és közelebb érve felismerte az egyikben Pinchosz ben Jóirt, korának legnagyobb tudósát, akit a zsidóság Fáklyájának, szentnek és a Tóra fejedelmének ismertek

el világszerte. Ezen előtte csodás jelenségben a Mindenható különös kegyét és mintegy intő szózatát látta arra, hogy ő, a nagy Mester lesz az, aki a fiút magához veszi és gondoskodik felneveléséről. Még el sem hangzott Elchónon brócheja (áldás mondás), melyet Caddikimok, kiváló tudósok látásakor mondani kell, Pinchosz ben Jóir barátságosan viszonzta üdvözlését és kívánsága iránt érdeklődött.

— Mester, — kezdte a remete elbeszélését, — évekkel ezelőtt találtam egy kis fiút, aki különös szellemi képességekkel bír és itt az ideje, hogy a tanulmány kezdetét vegye. Érzem, hogy nagy ember lesz belőle, mert évek óta tapasztalom, hogy kiváló tehetség. Engem fogadalmam ide köt és nem tudok gondoskodni további neveltetéséről, éppen azért kérlek Mester, hogy vedd oltalmadba a fiút és gondoskodj további neveltetéséről, hogy dísze és dicsősége legyen Izráelnek és a társadalomnak.

Pinchosz ben Jóir késznek nyilatkozott a gyermeket magával vinni és neveltetéséről gondoskodni és azonnal látni kívánta a fiút. Elchónon, a remete leborulva adott hálát a Teremtőnek azért a kegyért, hogy neveltje sorsának fordulása ilyen szerencsével kezdődik és ilyen kiváló nevelőről gondoskodott a Világ ura.

— Mester, — kezdte újból beszédét, — a kis fiú nyakán megtalálásakor láncot találtam, melyen a mógen dóvidban egy Jüd betű van. Ezt eltettem, nehogy a gyermek játék közben elveszítse. Abban az időben zarándokok által három ízben kihirdettem Jeruzsálemben, hogy a kis fiút az erdőben leltem és ismertető jel gyanánt a nyakán függő medáliát is közöltem, azonban senkisémmel jelentkezett s így nem tudom, kik a szülei. Volt utána látomásom, miszerint, ha a gyermek eléri a 18. életévét és felmegy Jeruzsálembé chámischó ózsr beáv-kor, hogy ott hitvest válasszon; két okból is szüksége lesz ezen kaméára, egyrészt azért, hogy akkor megtudja szülei kilétét, másrészt mert meg lesz óva általa minden bajtól.

A Mester magáhozvette a láncot s így szólt a Remetéhez:

— Tudomásom van róla, hogy te békességben élsz az erdő állataival, mondd meg tehát, van-e köztük olyan, mely még nem jött el hozzád azon idő óta, mióta a kis fiú ide került?

— Van több is, — felelt a remete, — de nem tulajdonítottam a dolognak semmit. Kérve-kérlek azonban Mester, ha már megkezdted közléseidet, mondd meg nekem annak okát.

— Erre neked most nem felelhetek, csak annyit közölhetek

veled, hogy amely napon a fiú megtalálja szüleit, te is meg fogod tudni ennek okát. Most pedig hozd a fiút és bízj reám, majd gondoskodom róla és felügyelek nevelésére.

Betértek a barlangba, ahol a kis fiú meglepetten nézte az előtte szokatlan látványt, az embert, de csodálatos módon nem idegenkedett tőle és minden tétovázás nélkül hajlandó volt az idegen bácsit követni. A búcsúzás rövid volt, de megható. Elchónon bár jó kezekben látta neveltjét, könnyes szemmel áldotta meg és látta el útravalóval a kis fiút, aki szeretettel csüngött az öregén, akit apjának hitt és élénk, tündöklő szemei könnyektől csillogtak, midőn a remete a következő szavak kíséretében vett tőle érzékeny búcsút.

— Fiam, — mondá, — te ezideig nem voltál még az emberek között. Még gyermek és fiatal is vagy ahhoz, hogy megértsed intésemet, oktatásomat, mely az emberekkel való érintkezés útmutatósául szolgál. Ha megnősz, nagyobb leszel és látóköröd bővül, meg fogod érteni, hogy mit jelentenek szavaim és intelmeim. Igyekezz mindenki iránt tisztelettel viseltetni, az idősebbnek a szavára, tanítására figyelni és minden vonatkozásban csak jót cselekedni, mert a jótett legnagyobb boldogsága az embernek. Mi most elvállunk hosszú időre, ha bánat nyomja szívedet, felkereshetsz és igérem, hogy tőlem telhetőleg meg foglak vigasztalni. A Világ Ura legyen veled, hogy díszére válj a zsidóságnak és a társadalomnak!

Pinchosz ben Jóir elbúcsúzott az öregtől és magáhozvéve a kis fiút, elindultak Jeruzsálem felé.

III.

Jeruzsálembé érve, Pinchosz ben Jóir a kis fiút előbb egy kis chéderba (gyermekek, kezdők tanházába) vitte és gondoskodva ellátásáról, állandóan felügyelt nevelésére. A kis fiú eleinte megsínylette az erdei szabad levegő hiányát, gyakori fejfájások gyötörték. Lassan, lassan megbarátkozott a neki eddig idegen szokásokkal és ételekkel. Eleinte a tanulás is nehezen ment, ami érthető is, hisz az ő szelleme másirányú tudományok iránt fog fogékony. A Melámedja, aki korán felismerte a fiúban a jövő szellemóriását, különös figyelemmel foglalkozott vele és néhány rövid év fényesen igazolta, hogy előrelátása mennyire indokolt volt. A kis fiú a korabeli fiúkat messze túlszárnyalta s már 10 éves korában bekerült Pinchosz ben Jóir apósának tanházába, akiről ismeretes, hogy ő

és fia Eliezer 13 éven át barlangban töltötték az idejüket kizárólag a Tan bűvárkodásában és csak a legkiválóbbak juthattak be az ő tanházába. A mester csakhamar felismerte a gyermek kiváló tehetségét és azt is tapasztalta, hogy ismeri a természet titkait, ismeri az állatok, madarak, növények minden tulajdonságát s így fiának, Eliezernek a legjobb barátja lett. Ennélfogva elvitte a kis tanítványt lakására, holott oda a tanítványok közül senkit se vitt be és beavatta őt a Kabala titkaiba. Egyizben kirándultak a jabnei nagy tanházába, ahol Izrael kiváló Mesterei adtak elő, illetve tartották előadásaikat, Mestere Simon ben Jóchai közbenjárására felszólították, hogy tartson előadást.

A Bölcek ámulva hallgatták a kis fiú kiváló tudásáról tanuskodó előadást, mely azután egyszerre meghódította a tudósok táborát. A fiú barmicvóját Pinchosz Ben Jóir fényes ünnepség keretében, lakásán tartotta meg, melyen résztvettek Izrael bölcsei és szellemóriásai és mindjobban meggyőződtek arról, hogy a kis fiú, az immár bármicvó, nagy és dicső tudóssá növi ki magát. Engedelmet kért, hogy nevelő atyját, Elchónont, a remetét felkeresse. Az öreg örömkönnnyek között ölelte magához, de még az nap visszatérésre szólította, mondván:

— Fiam, menj vissza mestereidhez, nálam nem tanulhatsz már és kár minden percért, melyet nem a szent Tan bűvárkodásában töltesz el. Örül a szívem, hogy a tudomány terén ilyen előrehaladást tapasztalok nálad és mindenkor figyelemmel kísérem lépteidet. Azonban térj vissza a Tanházba és majd öt év múlva, lakodalmaid után keress fel és akkor együtt fogunk örülni.

Ötévi szorgalmas tanulás után, midőn tizennyolcadik évét elérte, megkapta a fejedelemtől, rabbi Jehuda hanószitól a mesteri Rabbi címet. Elkövtekezett tehát az az idő, hogy élettársat vegyen magának. Az akkori idők szokása szerint ő is felment Jeruzsálembe chamischó ószór beáv napjára, hogy a szokásos népünnepély keretében magához illő asszonyt, élettársat szerezzen. Jeruzsálem uccái akkor, ugyan nem volt, mint a szentély fennállása idején, virággal feldíszítve és annak illatától telve mégis ez az ünnep a legszebb és legkiemelkedőbb békeünnepségek közé tartozott, melyen Izrael lányai fehérbe öltözöttek jártak körül.

A zsidó hajadonok ódákat zengtek a szépségről, előkelőségről és a szív, a lélek nemességéről és az asszonyi hűségről. A Babilóniába, Sziriába és egyiptomba száműzöttek is eljöttek, hogy résztvegyenek a lélekemelő ünnepségen. Erre az ünnepségre Avró-

hom, történetünk hőse is elment, mestere, Pinchosz ben Jóir kíséretében, hogy ott válasszon magának élettársat. Odaérkezésének idejében érkezett kocsin Babilóniából egy tisztas aggastyán kíséretében egy feltűnő szépségű hajadon. A mester látva azt, hogy Avróhom figyelmét milyen mértékben köti le a hajadon, megszólította az öreget és érdeklődött kiléte iránt. Az öreg elbeszélte élet-történetét.

— Mester, — kezdé elbeszélését, — én Jerichóból való vagyok. A szentély pusztulása óta Babilóniában lakom, ahol Isten különös kegye folytán nagy vagyonra tettem szert. Azonban nem tudok örülni neki. Tizenöt évvel ezelőtt, midőn gyermekeimmel és unokáimmal zarándokúton voltunk Jeruzsálem felé, rablók támadtak meg bennünket és fiamat, menyemet és egyik unokámat magukkal vitték. Valószínűleg rabszolgáknak adták el őket. Vagyont áldoztam felkeresésükre és sajnós, mind a mai napig nem tudtam nyomukra akadni. Látomásom volt, hogy erre az ünnepségre jőjjenek el és unokámat, akit itt láatsz, hozzam magammal és szerezzek számára egy ifjút, aki kiváló tudós. Mester, — szólt tovább az öreg, — úgy tudom, hogy a te védenced kiváló tudós és abban a korban van, midőn élettársat választ magának. Kérlek tehát, győződj meg igazmondásomról, a lány jámborságáról és tedd lehetővé, hogy létrejőjön a házasság. Ugy érzem, hogy lelki gyötrelmeim családom elvesztése fölött ez alkalommal enyhülni fognak és ezáltal megtudok valamit felőlük, hogy nyugodtan térhetek meg őseimhez.

Pinchosz ben Jóir meghagyta az öregnek, hogy beszéljen unokájával míg ő az ifjúval fog beszélni. Az ifjúnak megtetszett a lány beszédmodora és azt a benyomást keltette benne, mintha a bibliai ósanyák egyenes leszármazottja lenne. Azonban a mester leintette, mondván:

— Fiam, előbb nézz körül, míg én az öreggel négyszemközt fogok beszélni és ha visszatérsz, közöld velem szándékodat.

Visszatérve az öreghez, a lány vélekedése iránt érdeklődött, aki kijelentette, hogy az ifjú tetszik neki, de semmiféle vonzalmat nem érez iránta s bár ilyen élettársat kívánna, őt mégsem. Pinchosz ben Jóir újabb kérdést intézett az idegenhez, miután kezdett tisztába lenni azzal, hogy az ifjú, az elveszett gyermek, az öregnek az unokája.

— Mondd csak, volt-e valami ismertető jel az elrablott gyermekben, midőn a rablók megtámadtak?

— Igen, — felelé, — volt a nyakán egy lánc, melyen mógen dóvid függött és abba belevésve egy Jüd betű.

Mikor Pinchosz ben Jóir ezt meghallotta, örömmel mondta az aggastyánnak:

— Adj hálát a Teremtőnek, aki visszavezérli hozzád elveszettnek hitt unokádat. Ime lásd e láncot, mely az általad is látott ifjú nyakán találtatott annakidején.

Az öreg túláradó boldogsággal ismerte fel a láncot és reszketve az izgalomtól, látni kívánta az ifjút. Azonban a mester leintette őt és újabb ismertető jel iránt érdeklődött. Az öreg készséggel megadta a kívánt felvilágosítást.

— Van egy anyajegye a jobb karján és bár József a neve, de a mógen dóvidba csupán egy kis betű fér bele és éppen ezért vésette bele a Jüd betűt.

— Jól van, — mondá a mester, — várjunk az ifjú visszatérésére.

Avróhom, aki mint a történet szerint kiderült, immár József, ugyanakkor a szőlőkben lezajlott felvonulásban vett részt, ahol az ünnepség legszebb része folyt, körtánc, zene s vígság hangjaitól visszhangzott az erdő, mező. Midőn őt Jeruzsálem előkelői meglátták, utat nyitottak Simon ben Jócháj tanítványának, kinek nagy tudása ismert volt előttük. A kor egyik leggazdagabb embere szólította meg őt mondván:

— Mester, ha asszonyt akarsz választani, ne keress, mert itt van számodra a babilóniai zsidók fejedelmének lánya, akit a te részedre jelölt ki Rabbi Jóchanen. Mert tudd meg ifjú mester, hogy midőn a nagy Rabbit a babilóniai zsidók fejedelme meglátogatta és kért egy tudóst a babilóniai zsidók és leánya számára, azt válaszolta, hogy jójjön fel a népünnepélyre és ott találod a nézők között a legkedvesebb tanítványomat és kölcsönösen megtetszenek egymásnak, akkor legyenek egymáséi.

Az ifjú odament a fejedelemhez, aki örömmel üdvözölte a szép termetű, szilárd jellemű és általános nagy tudós hírében álló ifjút, akit bemutatott leányának. Az ifjú néhány szót váltott a lánnyal és lassan-lassan arra a meggyőződésre jutott, hogy melyebb benyomást tesz rá, mint az iménti lány, bár szépség dolgában és a látható, észlelhető szellemi képességben nem látszik eltérés, de úgy érezte, hogy az előbbinél nem érezte azt az érzést, mely most megtöltötte bensőjét. Oda fordult az apához és kérte,

hogy várjon reá, míg mesterével megbeszéli a házasságot, illetve annak beleegyezésére szüksége van.

Míg az ifjú távol volt, a nagy és kiváló tudós, rabbi Chijja a fiával odaérkeztek Pinchosz ben Jóir-hoz, aki még mindig az öreggel beszélgetett. A két kiváló Mester alig váltottak néhány üdvözlő szót, midőn az ifjú már visszatért.

Pinchosz ben Jóir így szólt az egybegyültekhez:

Amint látom, a mai fényes ünnepség nem csupán az ideális házasságokból fog állni, hanem a gyermekek, testvérek csodás találkozása is leend. Kövessetek engem házamba mindannyian és nagy öröm tanui lehettek mindannyian.

A körülállók, akik ismerték a mester csodatevő nagyságát, szótlanul és érdeklődve kísérték lakására, ahol az ifjút, neveltjét felszólította, hogy mutassa meg csupasz jobbkarját, melyen mindenki legnagyobb ámulatára felismerte az öreg az általa ismert és már említett anyajegyét, mely azután kétségtelenül igazolta József kilétét.

Az öreg könnyelábadt szemekkel ölelte keblére a megtalált unokát és a körülállók öröme, különösen a hajadon leányé hártalan volt. A mester lecsillapította a kedélyeket és így szólt:

— Híveim, megadatott nekünk a Mindenható nagy kegyesége folytán, hogy Izrael eme fénye és büszkesége családját is megismerhesse, most már csak az van hátra, hogy a szülőket is feltaláljuk!

(Folytatása a következő számban.)

Felhívás!

Felhívom azon t. szülők figyelmét, akiknek 4—6 éves fiúgyermekük vannak, hogy tekintsék meg évek óta fennálló, — általam vezetett orth. zsidógyermekotthon és győződjenek meg annak áldásos működéséről.

Ezen gyermekotthonban a mai igényeknek megfelelően, német kisasszony közreműködésével a gyermek játszva sajátítja el a héber imákat, a német nyelvet és ami a legfontosabb, megszokja az iskolát és megkedveli a tanulást úgy, hogy ennek áldásos hatását majd a rendes iskola padjain fogja a gyermek érezni.

A *zsidógyermekotthon* ezidőszerint — VII., Kertész ucca 32. sz. alatt működik.

RABBI SZÁFRÓ ÉS AZ OROSZLÁN

A MEGKERÜLT GYERMEK

IRTA:

ECKSTEIN N. WOLF

KIADJA: ECKSTEIN N. WOLF, BUDAPEST KAZINCZY U. 27

RABBI SZÁFRÓ ÉS AZ OROSZLÁN

Egy emberről mesélek nektek, aki mintaképe volt a becsületességnek: — aki soha — még gondolatban sem tért el az igazságtól; — Ezt az embert Rabbi Száfró-nak hívták. — Ha valaki hosszabb időre elutazott; nála helyezte el értéktárgyait megőrzés végett, mert tudott dolog volt, hogy ott bármilyen nagyértékű tárgy is biztos helyen van és annak visszavétele akadály nélkül történik, mert a megőrzésért sohasem fogadott el jutalmat — fizetést . . .

Rabbi Száfró kereskedő volt és különféle ékszerekkel és régiségekkel kereskedett. — Egyszer egy főúri vadász jött üzletébe és megtekintette fegyvergyűjteményét, amely nagyrészen régiművű kardokból és törökből állott. Az úri vadásznak nagyon megtetszett egy kard, melynek markolata drágakövekkel volt díszítve, pengéje pedig kitűnő rugalmas acélból készült: megkérdezte tehát Reb Száfrót, hogy mit kér a kardért, — Reb Száfró száz aranyat kért érte: Az úri vadász nem volt hajlandó nyolcvan aranynál többet fizetni a kardért és mert Reb Száfró saját érdekében a kimondott szóból soha sem engedett, az üzlet nem jött létre. Ezután néhány nap múlva történt, hogy egy szegény özvegyasszony sírva jött Reb Száfróhoz, hogy segítségét kérje nagy bajában: kétségbeesve panaszkolta, hogy gyermeke nagyon beteg és nem tudja gyógyíttatni, mert nincs pénze. Elmondotta még a szegény asszony, hogy ez egyetlen gyermeke, aki kenyérkeresője is, mert a többi elhalt még csecsemőkorban. Reb Száfrót annyira meghatotta a szegény asszony fájdalmas könyörgése, hogy elhatározta, hogy amennyire tőle telik, segít rajta . . . De mert elegendő pénze nem volt, elhatározta, hogy felkeresi a

napokban nála járt főurat és odaadja néki a kardot nyolcvan aranyért is, csak hogy a szegény asszony segíthessen. Már indulni akart, amikor ajtaján kopogtak: a főúr jött, aki minap a kardra alkudozott és felkínálta érte a száz aranyat is, mert úgymond a kard annyira megtetszett néki, hogy azt bármily áron is meg kell vennie. R. Száfró most már nem fogadott el a kardért csak nyolcvan aranyat, mert hű akart maradni a szegény asszony miatti elhatározásához. A kardért kapott nyolcvan aranyat oda adta a szegény özvegynek, aki hálatelt szívvel sietett beteg fiához, hogy a kapott összeggel orvoslást szerezzen neki . . . Ilyen volt Reb Száfró minden cselekvésében; ezért szerették, tisztelték őt az emberek. Még a bálványimádók is azt mondták: áldva legyen Reb Száfró Istene, aki ilyen embert teremtett.

Egyszer Reb Száfró egyik üzleti útjában több társával egy nagy erdőn ment keresztül. Akkoriban csak csoportosan (karaván) utazhattak az emberek, hogy a támadó rablók és vadállatok ellen közös erővel védekezhessenek.) Már mélyen bent voltak az erdőben, amidőn panaszos állati nyöszörgést hallottak. Reb Száfró megállt és hallgatódzott a hang irányába. Leszállott szamaráról, hogy megkeresse a nyöszörgő állatot, hogy segítségére lehessen. Társai nem akartak megállani, mert még az est beállta előtt ki akartak jutni az erdőből! Reb Száfró kijelentette, hogy nem megy addig tovább, amíg a bajba jutott állaton nem segíthet. Minden élőlényen segíteni kell, ha bajba jutott, ezt parancsolja a szent Tóra és ő a Tóra parancsait mindig híven teljesíti. És elindult a nyöszörgő állat keresésére. Alig ment ötven lépést a hang irányába, meglátta, — hogy egy mélyedésbe két kis oroszlánkölyök fekszik és az egyik nyöszörögve vergődik, — míg a másik erőteljesen sivalkodott. Mintegy pár hetes kölykök lehettek, mert még egész kicsinyek voltak; Reb Száfró lement értük a mélyedésbe és onnan felhozván őket, látta, hogy az egyik kis kölyk-oroszlánnak el van törve a lába, ami bizonyára akkor törött el, amikor a mélyedésbe esett. Reb Száfró a kis oroszlán sérült lábát gyógyfűvel ellátva bekötözte. E helytől nem messze egy oroszlántanyának látszó hely volt. Reb Száfró a kis oroszlánkölyköket oda vitte és ott elhelyezve őket, szamarára ült és társai után sietett. Késő este volt, amikor táborhelyüket elérte, — ahol társai már már valamennyire kipihenték napi fáradalmaikat. Reb Száfró az esti imát elvégezve megvacsorázott és utitársai közé heveredett; ezek kérdezték tőle: ugyan milyen állat volt az, melynek meg-

mentéseért fáradozott? Ő megmondta, hogy két kis kölyök-oroszlánt mentett meg a bajból... Erre a feleletre társai dühösen ugráltak fel és haragos hangon kiabáltak felé, hogy miért nem pusztította el a két kis oroszlánt; — azt akarod, kiáltozának, hogy felnőjenek és majd bennünket pusztítsanak el!? Reb: Száfró így felelt: — Ugyan kit is bántottak még e kis állatok, melyek még csak anyjuk emlőjén táplálkoznak? És mire azok felnőnek, bizonyára eljön a Messiás, akit mi zsidók, minden nap várunk. És az van írva a Tórában, hogyha eljön a Messiás, olyan jóságos megértés fog minden teremtményt áthatni, hogy az oroszlán játszani fog a szelíd háziállattal. Hát szabad-e nékem kipusztítani az állatok legnemesebb, legigazságosabbját? Midőn Jákób ősatyánk megáldotta gyermekeit, Judát az oroszlánhoz hasonlította; oroszlánhoz, bátorságáért és igazságosságáért, mert Juda az igazságért mindig síkra szállt. Az oroszlánnak nem természete a vérengzés — mint a többi vadállatoknak: ő csak azt támadja meg, aki bántani akarta őt. Az oroszlán nem alattomos, nem bosszúálló és indulatát legbőszebb haragjában is féken tudja tartani. Ezek a tulajdonságok az embernek is dicséretére válnak, annál inkább egy állatfajnak. Bölcs Salamon királyunk trónjánál is oroszlánok állottak őrt, — jelképezve az igazságot. — Ha tehát a jó Teremtő jónak látta ezen állatokat általam megmenteni, annak bizonyára meg van az oka, hogy miért tette... Az utitársak e beszéd hallatára megnyugodtak és másnap folytatták útjukat a kitűzött cél felé.

Reb Száfró bár kereskedő volt, mégis — a napnak nagyobb részét a szent tan tanulására és tanítására fordította. Volt saját tanháza, — ahol tanítványaival együtt tanult. Abban az időben a zsidók gyakran üldözést szenvedtek vallásuk gyakorlása miatt; rettegniök kellett a különböző törzsek támadásaitól, akik megzavarták őket imáik közben és vagyonukra áhítozván, életükre is törtek... Reb Száfró megúnván az örökös rettegést, — elhatározta, hogy vissza megy — Babiloniába tanítványaival együtt, ahol őket nem zavarja senki áhítozván és tanulmányaikban.

Reb Száfró elhatározását tett követte. Megtette a nagy előkészületet, amely hetekig tartott. Vásárolt kellő mennyiségű szamarat, mivel a szamár jó teherhordó állat és a viszontagságot legjobban bírja s élelem hiányában a száraz kóróval is megelégszik. A gondos előkészület befejezésével, végre elindult tanítványaival együtt Babilonba. — Az út oda a sivatagon keresztül

vezetett. Az első nap sokat haladtak, mert mind az emberek, mind az állatok friss erőben voltak és nem érezték az út fáradalmait. Este elvégezvén imájukat, étkeztek és meleg takarókba burkolódzva pihenőre tértek. Azért burkolták magukat meleg takarókba, mert amilyen meleg van a sivatagban nappal, ilyen arányban van dermesztő hideg éjjel. Ez azért van, mert ott nincsenek felhők, amelyek a levegőt szabályoznák.

Második éjszakát töltötték már a sivatagban, amikor hajnal felé arra ébredtek, hogy a szamarak annyira nyugtalankodnak, hogy kötőfékeiket el akarják szakítani, hogy menekülhessenek. Nem tudták, hogy mi történt ezekkel az egyébként türelmes állatokkal; alig tudták őket valamennyire lecsillapítani. Ezután körülnéztek e zavarokát megtudni és ekkor az ijedtségtől szinte dermedten látták, hogy közel nyugvó helyükhöz egy oroszlán feküdt a homokban és fejét két első lábán nyugtatva aludt; sietve felkészültek és még mielőtt az oroszlán felébredt, folytatták útjukat. Délfelé pihenőt tartottak. Lepihenés előtt visszanéztek a már megtett útra és látták, hogy az oroszlán jön utánuk. Az oroszlán egy kissé sántított, úgy látszott, mintha egyik lába rövidebb lett volna a többinél; az utasok azt vélték, — hogy valami vadászból eredő sérülés lehet. Az utasok kevés pihenés után útnak indultak, az oroszlán ismét követte őket. — Ha az utasok megálltak, az oroszlán is megállt és leheveredett. Ugy látszott, mintha őket kísérné. Nem tudták mire vélni ezt a csodát, de valami sejtés folytán még a szokottnál is nagyobb tiszteletet tanúsítottak Reb Száfró iránt, arra gondolván, hogy e csoda miatta történik. Amikor látták, hogy az oroszlán két nap óta nyomon követve őket, közülök senkit sem bánt, — hogy éhséget ne szenvedjen, eléje vetettek egy szamarat, amely túlságosan kimerült lábaival a további útra úgyszólván alkalmatlan lett volna, mivel az eddigi úttól is kidűlt. Az oroszlán a szamarat megette és kísérte az utasokat további útjukon is. Hosszú, fáradságos menetelés után, egy oázishoz értek és ott pihenőt tartottak.

Az oázis egy kis liget a sivatagban, amely pálmafáktól van körül árnyékolva. Talaja füves és van rajta forrás, mely vizével embert és állatot felüdít egyaránt. Reb Száfró úgy intézkedett, hogy pihenni fognak ott két napig és azután friss erővel folytathatják útjukat. Nyugodtan alvóra tértek, nem kellett nekik öröket állítani a támadó vadállatok ellen; a kísérő oroszlán jól

örkődött: ezt onnan is tudhatták, hogy többször láttak reggelenként pihenő helyük körül széttépett vadállatokat — és ez az oroszlán műve volt. De vannak rablói is a sivatagnak: az ilyen rablók a sivatag oázisai körül szoktak tanyázni. Sok utast kifosztottak és meggyilkoltak már az ilyen rablók, — meglepven az utasokat alvó helyzetben... Most jó zsákmányra számítottak, mert az utasok körül sok málhát láttak. A rablók vezére kiadta a parancsot a támadásra és elrendelte mit és hogyan cselekedjenek; ő maga hátul maradt, hogy felügyeljen az elorzandó csomagokra, nehogy valamelyik cimborája elsajátítson a rablott csomagokból az ő tudta nélkül... Körül nézett és bár sötét volt, a sötétségben gyakorlott szemeivel meglátta, hogy a csomagokhoz közel — elkülönítve egy jóval nagyobb csomag hever mint a többi... Gondolta tehát, hogy ez jó lesz neki, mint vezér őt illeti meg... Bizonyára ez a legértékesebb csomag és csak azért tették külön, mert törékeny dolgok is vannak benne. Közelebb ment tehát, hogy megtapintsa, mi lehet benne: Alig ért a látszólagos csomaghoz, egy rémes ordítást hallott, hogy az ijedtségtől szinte megdermedt és a többi rablótársával együtt halálra rémülve elhányták fegyvereiket és hanyatt-homlok rohantok el ki merre látott! Így védte meg Reb Száfrót az oroszlán minden bajtól a sivatagban.

Még két napi útjuk volt a sivatagon át, hogy célt érjenek, de most már nem tudták, hogy mit adjanak enni az oroszlánnak, mert teherhordó állataikat nem nélkülözhatték. Már ők is csak felváltva ülhetek számárra, mert egyrészt az oroszlánnak adták táplálékul. Reb Száfró tanítványai tiltakozása ellenére a saját szamarát dobta oda az oroszlánnak eledelül: Ám az oroszlán nem nyúlt hozzá, — inkább éhezett. Nem bántotta annak az embernek a tulajdonát, aki jó tettéért soha senkitől nem fogadott el jutalmat. Még egy éjszakát töltöttek a sivatagban: amikor felébredtek, az oroszlán már nem volt közelükben, — eltűnt feltűnés nélkül.

Délután beértek a célul kitűzött babiloni városba és hálát adtak a jó Teremtőnek, hogy eddig is megőrizte őket minden bajtól. Itt nagy örömmel fogadták őket és berendeztek egy tanházat az igazságos Reb Száfró vezetésére.

A MEGKERÜLT GYERMEK.

A MEGKERÜLT GYERMEK

(Folytatás.)

A körülállók nagy figyelemmel hallgatták az ifjú csodás történetét, mely Isten csodatetteiről tett tanuságot. A Mester felszólította Rabbi Chijja fiát, hogyha választani akar magának feleséget a hajadonok közül, úgy válassza hitvesül József nővérét, aki méltó utóda ősanyáinknak. Te pedig József élettársul nyered a babilóniai zsidók fejedelmének lányát. Az eljegyzéssel azonban várjatok, míg szüleidet megtaláljuk, hogy ők is együtt örvendezzenek veletek. Térjetek haza Babilóniába, vigyétek magatokkal Chananját is és én rabbi Chijja fiával, valamint szüleiddel együtt felkeressünk benneteket. Téged pedig arra kérlek, szólt a Mester rabbi Chijjához, addig vedd magadhoz fiad mennyasszonyát, míg én Nagyapával és Józseffel felkeressük a remetét, Elchónont, hogy közelebbit tudjunk meg az eltűnt szülőkről.

El is indultak azonnal a remetéhez. Pinchosz ben Jóir, József és a Nagyapa. A remete már várta őket a barlang bejáratánál s bár roskadozó léptekkel, de eléjük sietett. A Mester átölelte a Remetét és elmesélte neki a kis fiú, az immár Rabbi József nagyapjával való találkozást és az eljegyzést is, bár annak nyilvánosságra hozatalával várnak, míg a szülők is részt vehetnek gyermekeik örömnepén.

A remete azzal fogadta őket, hogy az elmúlt éjszaka történetét elmondta, melyben mint mondá, őt nagy meglepetés érte. Éjfél tájban — kezdé elbeszélését — valaki kopogtatott a barlang bejáratán. Azt hittem, hogy eltévedt vándor kér útbaigazítást, ami mostanában gyakran meg szokott történni. De legnagyobb meglepetésemre egy medve állt az ajtóban és emberi hangon kezdett beszélni, mondván: Hálával tartozom neked, hogy annak idején

az erdőben talált gyermeket gondjaidba vetted és olyan kiváló emberré nevelted... Meglepődtem a medvéből kihangzó emberi hangra és szinte megdöbbenett, mert ez a medve azon állatok közül való volt, melyek mindig elkerültek, ha az erdőben találkoztam velük. Kérdésekre elmondotta, hogy ő egy elátkozott lélek és a vándorlás alól ma került ki.'

Ugyanis ama rablók egyike volt, akik a fiú szüleit az erdőben megtámadták és kifosztották. A rablott holmival bemenekültek ide az erdőbe és menekülésük alkalmával azt hitték, hogy vadállatok üldözik őket. A kis fiút csalétekül vetették oda a vélt üldöző állatoknak. A gyerekről többé nem hallottunk... A medve idáig jutva elbeszélésében, látta rajtam a meglepetést és nógatásomra elmondta még azt is, hogy az erdőből kijutva, a szülőket már másnap eladták egy görög rabszolgakereskedőnek. A medvében lakozó elátkozott lélek elmesélte, hogy évek múlva hasonló bűncselekmény miatt való menekülés közben elfogták őket és kivégezték. Az égi ítélet szerint a gonosztevők lelkei vándorlásra lettek ítélve és az lett a büntetésük, hogy ebbe az erdőbe, az állatok testébe jutottak. Addig kell vezekelnünk állati testben, vándorolni és örökös hajszának kitéve lenni, míg a gyermek hozzátartozóit fel nem találja. Én voltam az, aki a gyermeket eldobtam. Most, hogy a gyermek a Nagyapát feltalálta, lelkem feloldást nyert a földi szenvedéstől és most veszi kezdetét a pokolbeli szenvedés, mely rám nézve mégis megváltás.

Köszönöm neked, hogy az Isten kegyelméből életben maradt gyermeket magadhoz vetted és felnevelted és én ime megszabadulok a lélekvándorlás nagy szenvedéseitől. Közölhetem veled azt is, hogy a többi társaim, kik a rablásban résztvettünk, itt bolyongnak az erdőben és arról ismerheted fel őket, hogy Téged elkerülnek. Mivel Te szent ember vagy, Neked megmondhatom, hogy a szülők egy előkelő görög úrhoz kerültek. Többet azonban nem tudok... Még egyszer köszönetet mondott és eltűnt...

Ezen éjféli látogatás olyan hatással volt rám, hogy az azutáni időt álmatlanul töltöttem és mindenáron a Veled való közlés lehetőségére gondoltam. Tudtam és éreztem, hogy jönni fogsz Mester és hálát adok az Urnak, hogy ily hamar tudodra adhatom a történetet.

Pinchosz ben Jóir végighallgatta a Remete elbeszélését és

hozzáfűzte: Apósom, a nagy Mester, Simon ben Jóháj tanította. „a lelkek bűnözésük színhelyére térnek vissza és ott kell vezekelniök, míg jóvá nem tétetett bűnök következménye“. Ha most visszatérünk és körülmegyünk az erdőben, találkozni fogunk azokkal az állatokkal, melyek Téged eddig elkerültek. Mindegyikben bűnös emberi lélek honol. Talán megtudhatjuk tőlük, hogy mi történt azóta a szülőikkel. Annyit már tudunk, hogy Görögországba kerültek és én azonnal indulok, hogy felkeressem őket. Ti pedig, fordult a kíséretében lévőkhöz, térjete vissza Jeruzsálembe és várjatok négy hetet visszaérkezésemig. Neked Elchónon szintén ott kell lenni nevelt fiad lakodalmán, amikor is fel leszel oldva fogadalmad alól.

IV.

Abban az időben az út Görögországba, csak odamenet is tovább tartott négy hétnél. Aki tengeren túlra indult, azt senki se várta vissza egy éven belül. De Pinchosz ben Jóir az utat a tengerpartig 4 hét helyett 1 nap alatt tette meg. Ugyanis volt a Mesternek egy csodás képességű szamara, mely az egész ismert világrészen, ahova a Mester híre eljutott, csodatevő állat hírében állott.

A főniciai tengerparton állandóan volt útrakész hajó, mely az utasokat nyugat felé szállította. A hajó kapitánya késznek nyilatkozott azonnal indulni és a Mestert magával vinni, azonban a szamarat semmi áron nem akarta a hajóra felvenni. A Mester megígérte, hogy, ha felveszi a szamarat, garantálja neki, hogy vihar nem éri hajóját. Nem fogja őket érni semmiféle veszedelem és zavartalanul utazhatnak. Ha azonban az ő ígérete ellenére bármi is érné őket az útban, úgy vessék őt is és szamarát is a tengerbe,

A kapitány nem ellenkezett többé és szinte hódolva vette fel utasai közé a tiszteletet parancsoló Utast és szamarát.

Midőn a vitorlás útnak indult, a tenger még csak nem is hullámozott. Gyönyörű csillagos éj volt. S az út, amely máskor hetekig tartott a vitorlásnak, ezúttal csupán 2 napot töltött a tengeren és máris a kívánt helyre jutottak. A kapitány meggyőződött a Mester csodatevéséről és elámulva a csodán, mely vele és hajójával történt, a Rabbinak, mint szent embernek, ruháját csókolta.

Midőn a Mester a hajóról távozni készült, a kapitány esdve kérte, hogy engedje meg neki, hogy a szárazföldön is szolgálatára

lehessen. Kérte, hogy tisztelje meg bizalmával és közölje vele utazásának célját. Bár tudom és meggyőződtem arról, hogy szent ember vagy és nincs rám, a gyarló emberre szükséged, — mondotta a kapitány — de tekintsd tettekézségemet és ragaszkodásomat.

A Mester látva a kapitány és a többi utasok megnyilvánuló ragaszkodását, elmondott utazásának céljából annyit, hogy zsidó foglyokat, zsidó rabszolgákat jött kiváltani. A kapitány azonnal melléje szegődött és kérte a Rabbit, hogy vigye magával őt, aki ismeri az országot és akkor bizton hiszem, hogy az én hajómon teszed meg az útat vissza a Szentföldre.

Athénbe érve futótűzként terjedt el híre annak, hogy Pinchosz ben Jóir, a kiváló Mester zsidó rabszolgákat jött kiváltani az országba. Az athéni zsidók nagy ünnepség keretében fogadták a Mestert s nagy összeget gyűjtöttek össze arra a célra, hogy a vállalkozás sikerüljön.

Ezen adakozáshoz azok is hozzájárultak, akik hitüknek háttatfordítva, a görög kultúra fáklyahordozói lettek. Kik anyagi előny miatt tértek el a zsidóságtól, A görög nép közül sokan, midőn hírét vették a csodatevő Mesternek és jövedele célját megtudták, önként bocsátották szabadon a zsidóhitű foglyaikat. Váltásdíjat se fogadtak el. Az így felszabadult foglyok száma közel 200-ra szaporodott.

Hanem akiket keresett, neveltjének szüleit, még mindig nem sikerült feltalálni. De a Mester nem csüggedett. Istenben vetett rendületlen hittel bízott abban, hogy sikerül neki feltalálni a szülőket is.

Az idősebb foglyoktól, akik már régen foglágban voltak, hiába kérdezősködött a 16 évvel ezelőtti időről. Elmondotta nekik, hogy 16 évvel ezelőtt egy házaspárt hoztak ide és itt adták el őket. Leírta nekik, hogy a férfi kb. 30 éves, erős testalkatú, magas, szép férfi volt. Az asszony ugyancsak magas növésű, csodás szépségű jelenség volt. Jerichóból jöttek és Babilóniába menet kerültek a rablók kezébe.

Néhány nap mulva egy újabb csoport érkezett. Régi rabszolgakereskedők, kik felhagytak már mesterségükkel, vezekelni kívántak és felkeresték a Mestert. Az évekkel ezelőtt birlalt rabszolgáikat magukkal hozták és felszabadították őket. Ezzel kívánták elnyerni a szent ember kegyét. Midőn a Mester előttük

ujból a szülők iránt érdeklődött, előlépett egy nagyon gazdag, de beteges kinézésű kereskedő és a Rabbi elé omolva, elcsukló hangon így szólt: Bűneimről emlékszem meg ma Előtted, Te nagy és szent Ember! Évekkel ezelőtt rabszolgakereskedést űztem. Egy napon rablók eladtak nekem egy házaspárt. Legalább is annak véltem őket, mert kétségbeesetten védekeztek a szétválasztás ellen. Bár mi arra nem igen voltunk tekintettel, de valami különös volt abban a ragaszkodásban, mely megnyilvánult. Abban az időben előkelő megrendeléseim voltak és a feltünő szépségű emberpárt, akik finom érzületű egyéneknek látszottak, eladtam a gothok fejedelmének. További sorsukról azonban nem tudok. Elmondhatom Neked, Te szent férfiú, hogy azóta nincs nyugtom. Gyötör a lelki kín és a rabszolgakereskedéssel is felhagytam, bár én voltam egyike a legnagyobb vállalkozóknak. Most, hogy tudomásomra jutott jövedeled, szinte ujjászülettem, lévén abban a tudatban, hogy segítségedre lehetek azok feltalálásában. Kérve kérek, Te szent Ember, engedd meg, hogy hű kísérőd legyek. Vigy magaddal, hogy vétkeimért vezekelhesek és én bízok abban, hogy nyomukra vezethetlek.

Pinchosz ben Jóir felemelte a térdeplő embert és megengedte neki, hogy kíséretéhez szegődjék és kijelentette, hogy azonnal útrakelnek. A hajóskapitány kérte a Mestert, hogy őt is vigye magával, illetve vegye igénybe az ő vitorlását, mivel ismeri a vidéket és tudja azt is, hogy a Gothokhoz való bejutás milyen veszedelmeket rejt magában. Ismeri az ottani vad, harcias népet és annak szokásait. Bár jól tudta, hogy a Rabbi személye megvédi őket minden veszélytől. A Rabbi beleegyezett, hogy a vitorláson tegyék meg az utat és mind a volt rabszolgakereskedő, mind a kapitány hálásan köszönték meg az engedélyt.

Az egybegyűlt foglyok élelmezését az athéni zsidókra bízta és még az nap elindultak a szülők felkutatására és a kiváltásukra.

Elindulásukat követő napon már megközelítették a gothok birodalmát. Azon a vidéken vad törzsek tanyáztak, de a főbb pontokat római katonák tartották megszállva. A megszálló csapat parancsnoka felajánlotta, hogy illő zsold fejében 100 harcost ad a Rabbi mellé testőrségül, már csak azért is mivel a rablóhordák még mindig garázdálkodnak. A Rabbi elfogadta a felajánlott testőrséget, bár nem félelemből, de azért is, hogy a rómaiak előtt is növelje tekintélyét és 100 aranyat fizetett a 100 harcos kíséretéért. Rövid pihenő után megindultak az ország belseje felé.

Minél jobban közeledtek a főváros, a fejedelem lakhelyéhez, láthatták a védelemre berendezett védműveket. A fejedelem rezidenciája már az előző helységek körülsáncolásából is sejthető volt. A fővárost megelőző helység lakói, akik a védbástyákon őrszolgálatot teljesítettek, attól való félelmükben, hogy ellenség közeledik és megtámadni készül a városukat, kő és nyílzáporral fogadták őket.

A Rabbi letáboroztatta a katonákat. A lakosság látta a békés utasokat, akik nem támadó szándékkal közelednek, őrszolgálat ment eléjük megtudni jövetelük célját.

A kíséretül önként ajánlkozó rabszolgakereskedő tudott beszélni az őrszolgálat vezetőjével és elmondotta, hogy foglyokat jöttek kiváltani, kérte az őrszolgálat parancsnokát, hogy vezesse őket a fejedelem elé. Tudja, hogy a fejedelem engedelmével nélkül bemenni a városba senkinek sem volt szabad.

Az őrszolgálat parancsnoka megengedte, hogy átvonuljanak az előőrsökön és futárt menesztett a fejedelemhez, hogy bejelentse a közeledőket és kívánságukat.

Alig egy óra múlva a Fejedelem közeledtét jelezte a toronyőr. A Fejedelem kíséretével odaérkezett. A rabszolgakereskedő, mint tolmács leborúlt eléje és előadta kérelmét, mondván: Fenséges fejedelem! Ezelőtt 16 évvel szállítottam udvarodba egy héber férfit és egy nőt. Magas váltságdíjat fizetünk értük. Add nekünk vissza őket, légy kegyes jóindulattal irántunk! Ime, e héberrek egyik legnagyobb tudósa jött el értük, hogy kiváltsa őket. Kérlek fenséges Fejedelem, ne vondd meg tőlünk kegyedet és add vissza őket családjuknak!

A Fejedelem rövid gondolkozás után így válaszolt: Ha az egész Görög és a héberek országát adnátok is cserébe, akkor se adnám őket vissza. Eszükre és tehetségükre nagy szüksége van birodalmamnak. Országom az ő nagy tehetségük révén lett hatalmas és él jólétben. Kár tehát minden kísérletért. Felszólítalak tehát benneteket, hogy birodalmam határából kitakarodjatok! Holnap ilyen időben már ne legyetek az ország területén, mert fegyveres erővel kényszerítek benneteket az ország elhagyására!

A Fejedelem visszatért kíséretével és szigorúan meghagyta az őrség megkétszerezését. Alig ocsudtak föl a kapitány és a kereskedő, máris láthatták a végrehajtott parancsot, mely szerint jelenlegi táborhelyük elhagyására lettek felszólítva.

Pinchosz ben Jóir ászellemült arccal, buzgó imába mélyedt

és hálát adott a Mindenség Urának, hogy nyomára jutott a keresettnek és tudja, hogy életben vannak. A Fejedelem szavaiból kivehette azt is, hogy sorsuk jó és nem forognak éleveszedelemben védettjének szülei.

Azzal a kíséretében levőkhöz fordulva így szólt: Ime láthatjátok, hogy az Ur csodát tett kedveltjeivel és mihamarabb visszatérhetnek szeretteikhez, akik már rég elveszettnek hitték őket!

A kapitánynak parancsot adott, hogy a testőrségül szolgáló katonákkal térjen vissza a római előőrscsapatokhoz. Mig a kapitány térjen vissza hajójához és hozza rendbe útrakészen, mert néhány nap múlva mindannyian az ő hajójával fognak Jeruzsálembe visszatérni.

A kapitány nem kérdezősködött tovább. Tudta és érezte, hogy minden jól történik, ahogy a Mester elrendeli. Még a nap magasan áll, midőn elindultak az eddig megtett úton és rövidesen messze eljutottak a Rabbitól.

A katonák távoztával rabbi Pinchosz ben Jóir levelet írt a fejedelem udvarában levő foglyokhoz. Azon a néven szólítva őket, melyet még Babilónban viseltek, miáltal a foglyok a levél vételekor máris sejteni fogják, hogy valami történni fog velük. Meghagyta a levélben, hogy mihelyt kézhez veszik a levelet, a hiradást, mely a hazatérést jelenti számukra, azonnal induljanak. Csupán azt hozzák magukkal, ami feltétlen szükséges. Az éj leple alatt az alagúton hagyják el a várost, melynek kijáratánál várni fogja őket.

A levelet átadta a kereskedőnek, mondván: Azzal jöttél hozzám, hogy bűneidért bocsánatot nyerj. Ezt a levelet vidd be a városba és juttasd el ahhoz az emberpárhoz, akiket ide juttattál! Azt tudod, hogy a fejedelem udvarában vannak. Ott te ismerős vagy, tudod a járást, ismered a szokásokat. Feladatod abból áll, hogy a levelet eljuttatod hozzájuk, értésükre adod, hogy itt vagyok értük és aztán még a hajnal pirkadása előtt velük együtt te is visszatérsz azon az úton, melyen ők jönnek.

A kereskedő hálatelt szívvel fogadta a megbízást. Szinte újjáéledt attól hogy munkája sikeres teljesítésével lelkének nyugalma is visszatér. Bár tudta, hogy életével játszik, de szívesen tette kockára, csakhogy elnyerje a szent férfiú áldását.

Ismerte az oda való bejutás körülményeit és a nép beszédét, mint rabszolgakereskedő jelent meg a városban. Mint járatos ember, mihamarabb eljutott a palotához és megtudta a felszabadi-

tott foglyok hollétét. Megtudták a foglyok, hanem a fejedelem udvarában vesznek a tanácskozásban.

Menassé és Rachel — ugyanis ők voltak — azonnal felismerték az idegenben az őket áruba bocsátót. Azonban a kereskedő szemének egy intésével titoktartásra és hallgatásra intette őket. Menassé elküldte az ő lakásába, mivel nem akart feltűnést kelteni. Utközben elbeszélte Rachel a jövővénynek, hogy azért maradt távol a férje, mert az udvarban különleges intézkedés készül a város őrzését illetőleg.

Alig kezdtek a Rabbi levelének olvasásába, könnytelt szemmel rebegettek hálát a Mindenhatónak azért a kegyért, hogy mihamarabb vége lesz szenvedéseiknek és viszontláthatják szeretteiket.

A városból való kijutás rendes körülmények között teljesen lehetetlen volt, mert még a palota kapuját sem volt szabad a fejedelem engedelmével elhagyni. Az őrség fejvesztés terhe mellett volt felelős a kapott parancs betartásáért.

A házaspárnak a fogságban is született két fia és egy leánya, akik szintén kiváló szellemi képességgel bírtak. A fejedelem meghagyta őket szüleiknél, taníttatta és udvari neveltetésben részesítette őket. A többi rabszolgák gyermekeit el szokták ajándékozni, de az ő gyermekeit más bánásmódban részesítette, mivel látta bennük a kiváló szellemi képességet.

Midőn elült a város zaja és az éjféli őrváltás is megtörtént, Menassé és családja elindultak a földalatti kijáratban, az alagútban, melyet, mint a fejedelem bizalmasa, ismert. Még nem is pirkadt a hajnal midőn a kijáratához értek, ahol Pinchosz ben Jóir üdvözölte őket Sólem-mel.

Alig ócsudtak föl a viszontlátás okozta felindulásból, a Mester máris azonnali indulást parancsolt. A csodatevő számárra feltették holmijukat és boldogan követték a Mestert. Rövid pihenőket tartva, 2 nap múlva elértek a tengerparthoz, ahol már várta őket a vitorlás mely vitte őket Jeruzsálem felé.

Ami ezután történt, azt röviden foglalhatjuk össze. Pinchosz ben Jóir, mint mondá, 4 hét múlva újból Jeruzsálemben volt. Utközben elbocsátotta a kereskedőt, aki hálatelt szívvel mondott köszönetet, hogy feloldást nyert bűnei alól és megígérte, hogy meglevő vagyonát jótékony intézményekre fogja szétosztani.

felkereste az erdőben
Jeruzsálembe.
...könyvek közt láthatták viszont az
...meikeiket.
...avot, a lakodalmat Jeruzsálemben tartották meg,
...yén részt vett a zsidóság színe-java. Onnan Babilóniába tér-
tek, ahol Chananja átvette a Jesiva vezetését. Mind a szülők,
mind József és felesége a sok átélt viszontagság után, boldog meg-
elégedéssel, Istent szolgálva töltötték életüket.

A következő számunk tartalma:

A Három Cádik.

FELHIVÁS.

Felhívom azon t. szülők figyelmét, akiknek 4—6 éves fiú-
gyermekük vannak, hogy tekintsék meg évek óta fennálló, —
általam vezetett orth. zsidógyermekotthont és győződjenek meg
annak áldásos működéséről.

Ezen gyermekotthonban a mai igényeknek megfelelően,
német kisasszony közreműködésével a gyermek játszva sajátítja el
a héber imákat, a német nyelvet és ami a legfontosabb, megszokja
az iskolát és megkedveli a tanulást úgy, hogy ennek áldásos hatá-
sát majd a rendes iskola padjain fogja a gyermek érezni.

A zsidógyermekotthon ezidőszerint — VII., Kertész ucca
32. szám alatt működik.

Felelős kiadó: ECKSTEIN N. WOLF. — Munkatárs: ADLER NÁNDOR.

Arany János nyomda rt. Budapest, VIII., Szentkirályi ucca 23. szám.